

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 456)

Basın Kanunu Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum ve Adalet Komisyonları Raporları (1/781)

Not : Tasarı Başkanlıkça, Anayasa ile Avrupa Birliği Uyum ve Adalet komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

24.3.2004

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-370/1402

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 3.3.2004 tarihinde kararlaştırılan "Basın Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Günümüzde teknoloji alanında yaşanan gelişmeler haberleşmeyi, bilgiye ulaşmayı, düşünce açıklamayı ve yayma olanaklarını alışılmış sınırların ve kalıpların ötesine taşımıştır.

Artık evrensel bir nitelik kazanmış olan iletişim alanı, düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü ile onun temel araçlarından biri olan basın özgürlüğü kavramlarını yeniden ele almayı, bütün uygar ülkelerin benimsediği ilke ve kuralların içselleştirilip yürürlüğe konulmasını, gerekli ve zorunlu kılmaktadır.

Evrensel demokrasi anlayışının ortaya çıkardığı bir önemli kavram da bilgi edinme hakkı, doğru bilgiye ulaşma ya da başka bir deyişle gerçeği öğrenme hakkıdır. Bu yeni bakış açısı karşısında düşünceyi açıklama özgürlüğü ve basın özgürlüğü, onu kullananlar açısından bir özgürlük olduğu kadar, gerçekleri öğrenmek özgürlüğüne sahip birey ve kitleler açısından da temel bir hak niteliğindedir.

Çoğulcu, özgürlükçü, hoşgörülü, demokratik toplumlarda, düşünceyi açıklama özgürlüğü, sadece genel kabul gören ve zararsız yahut önemsiz addedilen düşünceler yönünden değil, aynı zamanda halkın bir kısmı tarafından benimsenmeyen kural dışı, hatta endişe verici düşünceler için de geçerli olmalıdır.

Demokratik rejimlerde, kamuoyunun oluşması ve bilinçli bir şekilde işlemesi, düşüncelerin ve haberlerin en yaygın ve hızlı bir şekilde dolaşımını gerekli kılmaktadır.

Öte yandan yaratıcı, artistik ve bilimsel düşüncelere özgürce sahip olunamaması ve bunların özgürce açıklanamaması, her toplumda var olan yaratıcı zekanın ve onun insanlığın gelişimine olan katkısının aşağılanması anlamına gelecektir. Bilimin değişik alanlarında bilgi sahibi olmaya yönelik eğitim ihtiyacının karşılanması da düşünce özgürlüğünün bir gereğidir.

Düşüncelerin toplumda dolaşımı, kanın vücuttaki dolaşımına benzer bir işlev yerine getirmekte ve sosyal hayata gerekli oksijeni sağlamaktadır. Bu dolaşımın, en geniş, en hızlı ve en nüfuz edici şekilde gerçekleşmesini sağlarken, başkalarının düşünce özgürlüğüne, iyi niyetine, şerefine, itibarına veya toplumun temel değerlerine ve inançlarına zarar verebilen durumların giderilmesi de zorunludur.

Burada benimsenmesi gereken ölçüt, resmi makamların düşüncelerin dolaşımına olabilecek müdahalelerini mümkün olduğu kadar bertaraf etmek ve bu müdahalelere, ancak özgürlüğün kötüye kullanılmasını engelleyecek kadar müsaade etmek olmalıdır.

Toplumun dayandığı değerleri ve inançları korumak üzere müeyyide altına alınan sınırlamalar, bu değerlere ve inançlara yönelik tartışmaları ve eleştirilere ilişkin olmamalıdır.

Düşünceyi açıklama özgürlüğünün, toplum için olumlu ve yararlı bir işlevinin olması, insan haklarına ve kişilerin onuruna saygılı bir hak kullanımını ve kitle iletişim araçlarının çoğulculuğunu gerekli kılmaktadır.

Günümüz toplumlarının kalabalıklığı ve karmaşıklığı karşısında bireysel düşünce açıklama özgürlüğü önemini yitirirken, kitle iletişim araçları büyük bir güç ve etkinlik kazanmıştır. Bunların dar çıkar gruplarının tekeline terk edilmesi halinde, kaynağını halk oyundan almayan yeni iktidar odaklarının oluşması ve bu gücün, toplumsal eşitsizlik ve dengesizlikleri gidermek yerine, derinleştirmek için kullanılması mümkün olabilmektedir. Böyle bir kullanımın, toplumsal gerginlikleri artırdığı, kültürel çarpıklıklara, şiddet eğilimine, toplumdan soyutlanma, yabancılaşma ve inandırıcılığı kaybettirme gibi sorunlara yol açtığı da ortadadır.

Bu nedenle kitle iletişim araçlarının sahipliği ve mali kaynakları açısından, düşünce açıklama özgürlüğüne getirilen sınırlamalar da günümüzde savunulmaktadır. Toplum, kamuoyunun oluşmasına katkıda bulunan sözlerin veya yazıların arkasındaki kişileri ve menfaatleri bilmelidir. Sosyo-ekonomik nitelik taşıyan medya kuruluşlarında, editoryal bağımsızlığın sağlanması da bu sınırlamaları gerektirmektedir.

Yalnızca bir haber ve mesaj değişimini değil; aynı zamanda bireysel ve toplu olarak düşünce, olgu ve veri iletim ve değişim eylemlerinin tümünü içine alan bir etkinliğe sahip iletişim alanının, en önemli araçlarından birisi de basındır. Basının bu önemini gözeterek Anayasa koyucular, basın özgürlüğünü ayrı bir özgürlük türü olarak düzenleme yoluna gitmişler; Anayasanın 28 inci maddesine "Basın hürdür, sansür edilemez." hükmünü koyarak, bu özgürlüğe daha sağlam ve somut bir dayanak sağlamışlardır.

Bu düzenleme, düşüncenin basın aracıyla açıklanması halinde ortaya çıkabilecek ilişkiler, işlemler ve olanaklar yönünden siyasi iktidarlardan kaynaklanabilecek sınırlamaları önlemek ve bireyin basın özgürlüğünden somut olarak yararlanmasını sağlamak üzere yapılmıştır. Devleti de bu aracın özelliklerinden doğabilecek teknik, ekonomik, mali veya yasal engellerin veya sınırların kaldırılması konusunda yükümlü kılmıştır.

5680 sayılı Basın Kanunu, çok partili hayata geçişin doğurduğu ihtiyaçları karşılamak, basın- da demokratikleşmeyi sağlamak ve özgür bir basın düzeni oluşturmak amacıyla hazırlanmış ve belli bir süre de bu hedefe hizmet edebilmiştir. Ancak anılan Kanun, daha sonra bu amaçlarla bağdaşmayan ve basın yoluyla düşünce açıklama özgürlüğünü sınırlayan değişikliklere uğramış, bu değişiklikler Kanunun sistematliğini de bozmuştur.

Belirtilen nedenlerle, günümüzün düşünce ve basın özgürlüğü kavramına ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere uygun yeni bir basın kanunu hazırlamak gereği duyulmuş, Tasarı bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Maddede Kanunun amacı ve kapsamına dahil faaliyetler belirtilmektedir. Kanun sadece basılmış eserlerin basımı ve yayımı ile ilgili faaliyetleri ve sorunları düzenlemektedir.

Madde 2. - Madde ile ortaya çıkabilecek tereddütleri bertaraf etmek amacıyla Kanunda geçen bazı kavramların, Kanunun uygulanması açısından tanımları yapılmıştır.

Öncelikle basılmış eserden ne anlaşılması gerektiği açıklanmaktadır. Aslında basılmış eser tanımına uymayan haber ajansı yayınları da bu Kanunun uygulanması açısından basılmış eser sayılmıştır. Basılmış eserlerin süreli ve süresiz yayınları kapsadığı kuşkusuzdur. Bir eserin basılmış eser sayılabilmesi ve bu Kanun hükümlerine tabi olabilmesi için maddede belirtilen vasıtalarla basılmış veya çoğaltılmış olması yeterli değildir, ayrıca bu basma ve çoğaltmanın yayımlamak amacıyla gerçekleştirilmiş olması da gerekir. Bu itibarla özel olarak saklamak veya bulundurmamak amacıyla bastırılan eserler bu Kanuna tabi değildir.

Bu maddede ayrıca "yayım" faaliyeti tanımlanmış; bu tanım yapılırken, mevcut düzenlemede olduğu gibi sayma usulüne gidilmemiş, bu usulün sakıncalarını gidermek amacıyla yayım için basılmış eserin herhangi bir şekilde kamuya sunulmuş olması yeterli görülmüştür. Ancak bunun iradi olması gerekmektedir.

Hükme bağlanan süreli yayım tanımına günlük, haftalık veya başka bir süre ile yayımlanan gazeteler; haftalık, aylık veya daha fazla süreli dergiler ve yıllıklar gibi belli aralıklarla yayımlanan basılmış eserler ile resmi veya özel haber ajanslarının yayımladıkları bültenler dahildir.

Süreli yayımlar, yayım alanının genişliğine göre, yaygın süreli yayım, bölgesel süreli yayım ve yerel süreli yayım olmak üzere üç gruba ayrılmış ve bunların tanımı yapılmıştır. Yayım aralıkları göz önüne alınarak haftada bir veya daha uzun aralıklarla yayımlanan yaygın ve bölgesel süreli yayımlar. Kanunun uygulanması açısından yerel süreli yayım olarak kabul edilmiş; haber ajansı yayınları da tereddütleri gidermek amacıyla yaygın süreli yayım olarak tanımlanmıştır.

Belli aralıklarla yayımlanmayan kitap, armağan ve bu gibi basılmış eserler ise süresiz yayım sayılmış ve bu tür yayımlarla ilgili hükümlere tabi kılınmıştır.

Bu maddede, süreli veya süresiz yayımın içeriğini oluşturan yazıyı veya haberi yazan veya resmi veya karikatürü yapan, yazıyı çeviren eser sahibi, bu eseri basılmış eser durumuna getirip yayımlayan gerçek ve tüzel kişiler de yayımcı olarak tanımlanmaktadır.

Bu Kanunla düzenlenen sorumlulukları gözetilerek basımcı tanımında, 5681 sayılı Matbaalar Kanunundaki "tâbi" tanımından farklı bir düzenleme yapılmış, beyanname vermiş olma şartı aranmamış, Kanunun uygulanması açısından, bir eseri basım araçları ile basan veya diğer araçlarla çoğaltan gerçek veya tüzel kişiler basımcı olarak kabul edilmiştir.

Yayın sahibi veya yayımcının tüzel kişi ya da kamu kurum ve kuruluşu olması halinde bu kişiliği temsil edecek kişi de tanımlanmıştır.

Madde 3. - Maddede basın özgür olduğu hükme bağlanmıştır. Anayasanın 28 inci maddesinde yer alan "Basın hürdür, sansür edilemez." hükmü karşısında böyle bir düzenleme gereksiz görülebilir. Ancak, bu Kanunun söz konusu amaca yönelik bir anlayışla düzenlendiğini vurgulamak için böyle bir hükme yer verilmiştir. Birinci fıkrada ayrıca basın özgürlüğünün içeriğine açıklık getirilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında basın özgürlüğünün hangi nedenlerle ve ne ölçüde sınırlanabileceği, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10/2 maddesi ve Anayasamızın 26. 27 ve 28 inci maddeleri dikkate alınarak belirlenmiştir.

Madde 4. - Maddede basılmış eserlerin içermesi zorunlu olan bilgiler, eserin süreli yayın olup olmamasına göre belirlenmiştir. Buna göre her basılmış eserde eserin basıldığı yer ve tarih, basım-cının, varsa yayımcının ad ve adresleri yazılacaktır. Yazılacak olan, şüphesiz basımcının ve yayımcının ticari veya kurumsal adı ve adresidir.

İlan, tarife, sirküler, davetiye, kartvizit gibi basılmış eserler yönünden bu zorunluluk kabul edilmemiştir.

Haber ajansı yayınları dışındaki süreli yayınlarda, yukarıda belirtilen bilgilerden başka yayının yönetim yeri, yayın sahibinin, varsa kanuni temsilcisinin veya temsile yetkili kişinin ve sorumlu müdürün, varsa yardımcısının adları da gösterilecektir. Bütün bunlar, bu kişilerin Kanunun 5 inci ve 6 ncı maddelerinde öngörülen niteliklere sahip olup olmadıklarını tespit edebilmek ve bu tür yayınlarla işlenen suçlardan sorumlu olanları belirleyebilmek yönünden önemlidir.

Haber ajansı yayınları hariç, süreli yayınlarda ayrıca yayının yaygın, bölgesel veya yerel olduğu da gösterilecektir. Bu husus özellikle Kanunda düzenlenen suçlara uygulanacak cezaların belirlenmesi yönünden önem taşımaktadır.

Madde 5. - Sorumlu müdür, süreli yayını yöneten ve eser sahibinin belli olmaması veya yarılanamaması gibi hallerde bu tür yayınlarla işlenen suçlardan sorumlu olan kişidir. 5680 sayılı Kanunda yer alan "yazı işlerini fiilen idare eden" kişi olma şartı, süreli bir yayının sorumlu müdür-lüğünü üstlenmiş kişinin, yazı işlerini fiilen idare etmediğini ileri sürerek sorumluluktan kurtul-masını bertaraf etmek için madde metnine dahil edilmemiştir.

Belirtmek gerekir ki, gazete ve dergilerde sorumlu müdürlerden başka "genel yayın yönet-meni", "yayın koordinatörü" gibi adlar alan ve yayınlara ilgilenecek kişiler sorumlu müdür olmadık-larından, bunların adlarının yazılması şart değildir. Buna karşılık değişik bölümleri içeren bir süreli yayında, her bir bölümün uzman kişilerce denetlenmesini sağlamak amacıyla değişik bölümler için ayrı sorumlu müdürlerin bulunması kabul edilmiştir. Ancak bu gibi durumlarda her bir sorumlu müdürün adı, adresi ve sorumlu olduğu bölüm belirtilecektir.

Sorumlu müdürün sahip olması gereken nitelikler yönünden 5680 sayılı Kanunun 5 inci mad-desinden kısmen farklı bir düzenlemeye gidilmiştir. Avrupa Birliği düzenlemeleri ile uyum sağ-lamak amacı ile sorumlu müdürün Türk vatandaşı olması şartı aranmamaktadır. Öte yandan yaş sınırı onsekize indirilmiştir. Nitekim reşit ve ceza ehliyeti tam olan bir kişinin sorumlu müdür olamamasını haklı gösterecek bir neden mevcut değildir.

Sorumlu müdürün Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olması halinde, milletvekili dokunul-mazlığı gözetilerek, sorumluluğu üstlenen bir sorumlu müdür yardımcısı tayin edilmesi öngörülmektedir.

Madde 6. - Maddede gerçek ve tüzel kişilerin süreli yayın sahibi olabilecekleri belirtilmiş; ancak süreli yayının mülkiyetinin miras yoluyla kazanılması veya süreli yayın sahibi olabilmek için aranacak şartlardan bazılarının sonradan kaybedilmesi gibi durumlarda ortaya çıkabilecek sorunları önlemek amacıyla, 5680 sayılı Kanundan farklı olarak, süreli yayın sahibi olabilme, başka bir şartta bağlanmamıştır.

İkinci fıkrada süreli yayın sahibinin küçük olması halinde kanuni temsilcinin, tüzel kişi olması halinde de bunu temsile yetkili kişinin sahip olması gereken şartlar belirtilmektedir.

Madde 7. - Maddede, 5680 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde olduğu gibi, süreli yayın çıkarabilmek için, sadece içeriği ve ekleri yine maddede belirtilen bir beyannamenin verilmesi yeterli kabul edilmiş, dolayısıyla önceden izne gerek bulunmadığı hükme bağlanmıştır. Beyannamenin, daha önce olduğu gibi mahallin en büyük mülki amirine değil, yönetim yeri Cumhuriyet başsavcılığına verilmesi kabul edilmiştir.

İstenildiğinde süreli yayın sahibinin ve sorumlu müdürün kim olduğunun belirlenebilmesi açısından, beyannamelerle ilgili olarak başsavcılığa tutulan kayıtların aleniyeti hükme bağlanmıştır.

İkinci fıkrada beyannamenin içereceği hususlar ve beyannameyi kimlerin imzalayacağı, üçüncü fıkrada ise beyannameye eklenecek belgeler gösterilmiştir.

Son fıkrada, beyannamenin verilip verilmediği konusunda ortaya çıkabilecek sorunları önlemek amacıyla başsavcılığın alındı belgesi vermesi hükme bağlanmıştır.

Madde 8. - Maddede beyanname verilmesi üzerine Cumhuriyet başsavcılığınca yapılacak incelemeler düzenlenmiştir. Beyanname ve eklerinin gerekli bilgileri veya gerçek bilgileri içermemesi veya yayın sahibinin veya varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün veya varsa yardımcısının Kanunun aradığı şartlara sahip olmamaları hallerinde, 5680 sayılı Kanunun 9 uncu madde hükmünün aksine yayın sahibini beyanname vermeden süreli yayın çıkarmış olma durumuna düşürmemek için beyannamenin verilmemiş sayılması yoluna gidilmemiş; bu eksikliklerin bir hafta içinde giderilmesinin yayın sahibinden isteneceği hükme bağlanmıştır. Bu isteğin süresinde yerine getirilmemesi halinde, yayımın durdurulması asliye ceza mahkemesinden istenecektir. Gerekli incelemelerin yapılabilmesine imkân tanımak maksadıyla bu konuda bir karar vermesi için mahkemeye tanınan süre bir hafta olarak belirlenmiştir. Beyannamedeki unsurlarda değişiklik olması halinde uygulanacak hususlar da düzenlenmiştir.

Maddede ayrıca sorumlu müdürün veya yardımcısının görevden ayrılması halinde yenisi tayin edilinceye kadar sorumluluğun, 5680 sayılı Kanunun 10 uncu maddesindeki hükmün aksine, yazı işlerini fiilen idare eden kişiye değil, yayın sahibine veya varsa temsilcisine ait olacağı hükme bağlanmış; böylece bu gibi durumlarda sorumlu müdürün bir an önce atanmasının sağlanması istenmiştir.

Madde 9. - Maddede, Kanunun 7 nci maddesine göre verilen beyannamenin geçersiz sayılacağı ve süreli yayın sahibine sağladığı hakkın sona ereceği haller gösterilmektedir. Ayrıca 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri de saklı tutulmuştur.

Madde 10. - Maddede basımcının bastığı süreli ve süresiz yayınların imzalı iki nüshasını, Cumhuriyet başsavcılığına teslim edeceği hükme bağlanmıştır. Bu yükümlülük basılmış eserin içerik ve biçim yönünden değişik olan sonraki basım ve tıpkı basımı için de kabul edilmiştir.

Madde 11. - Maddede basılmış eserler yoluyla işlenen suçun olduğu zaman belirtilmektedir. Burada, 5680 sayılı Kanundan farklı olarak "basın suçu" ibaresi yerine "basılmış eserler yoluyla işlenen suç" ibaresi kullanılmıştır. Nitekim basın suçu genel bir ibare olup basın yoluyla işlenebilen suçlar ile "basın zabıtası suçları" da denilen suçlar, basının idari düzeni açısından basın alanında çalışanlara getirilen yükümlülüklerin ihlalden kaynaklanan, örneğin gerçeğe aykırı beyanname verme ve cevap ve düzeltmenin yayımlanmaması veya usulüne uygun yayımlanmaması suçları gibi suçları da içermektedir. Basın zabıtası suçları yayım anında değil, kanunda öngörülen yükümlülüklere aykırı davranıldığı zaman işlenmektedir. Maddedeki "basılmış eserler yoluyla işlenen suç" ibaresiyle hem sadece basılmış eserlerle işlenebilen suçlar, hem de herhangi bir araçla işlenebildiği halde basılmış eserler aracılığı ile de işlenebilen suçlar ifade edilmektedir.

Maddede ayrıca süreli ve süreli olmayan yayınlar yoluyla işlenen suçlardan sorumlu olacak kişiler belirlenirken, 5680 sayılı Kanundan farklı şekilde, başkasının fiilinden sorumluluk ve objektif sorumluluk hallerine yer vermemek veya bu tür sorumluluk hallerini en aza indirmek amacıyla, esas itibarıyla eser sahibi sorumlu tutulmuş; ancak eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında bulunması nedeniyle Türk mahkemelerinde yargılanamaması veya eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümlü mahkum olduğu cezaya etki etmemesi nedeniyle eser sahibinin cezalandırılmasının etkisiz kalması hallerinde süreli yayınlarda sorumlu müdür veya yardımcısı, süresiz yayınlarda yayımcı ve yayımcının bilinmemesi veya basım sırasında yurt dışında bulunması ve Türk mahkemelerinde yargılanamaması hallerinde de basımcı sorumlu tutulmuştur. Basılmış eserler yoluyla işlenen suçlarda satanın ve dağıtının sorumluluğuna gidilmemiştir.

Sorumlu müdürün veya yardımcısının yayımlanmasına açıkça karşı çıkmasına rağmen, yayımlanan eserden kaynaklanan sorumluluk, yayımlatana ait olacaktır.

Süreli ve süresiz yayınlar yoluyla işlenen suçlarla ilgili yukarıdaki hükümler bu tür yayınlarla ilgili hükümlere uyulmaksızın yapılan yayınlar hakkında da uygulanacaktır.

Madde 12. - Maddede 5680 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde yer alan haber kaynağını açıklamama hakkı, haber kaynaklarının gizliliğinin basın özgürlüğü yönünden taşıdığı önem göz önüne alınarak uygulamada doğabilecek tereddütleri gidermek amacıyla sadece eser sahibiyle sınırlı olarak değil, yayım sahibini, sorumlu müdürü ve yardımcısını da kapsayacak şekilde ve ayrı bir madde halinde düzenlenmiştir. Ayrıca bu kişilere haber kaynağıyla ilgili olarak tanıklıktan çekilme hakkı tanınmıştır.

Madde 13. - Basılmış eserler yoluyla işlenen fiillerden doğan maddî ve manevî zararlardan sorumlu olacak kişileri belirleyen bu maddede, eser sahibi ile birlikte süreli yayının sahibi ve varsa temsilcisi, süresiz yayının yayımcısı, yayımcının belli olmaması halinde ise basımcı müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmuştur.

Madde 14. - Kişilerin şeref ve haysiyetinin korunması ve toplumun doğru bilgilendirilmesinin sağlanması yönünden çok büyük önem taşıyan düzeltme ve cevap hakkına işlerlik ve etkinlik kazandırmak amacıyla bu hak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 15. - Maddede basılmış eserde gösterilmesi gereken bilgilerin gösterilmemesi veya gerçeğe aykırı gösterilmesi suç sayılmakta ve bu suçtan dolayı süreli yayınlarda sorumlu müdür veya yardımcısı, süresiz yayınlarda ise yayımcı cezalandırılmaktadır. Basımcının cezaî sorumluluğu 5680 sayılı Kanundan farklı olarak ancak kendi adını veya adresini göstermemiş veya yanlış göstermiş olması halinde söz konusudur.

Madde 16. - Madde ile Kanunun 8 inci maddesine göre mahkeme kararı ile durdurulan yayına, usulüne uygun beyanname vermeden veya değişiklikleri bildirmeden devam edilmesi hali cezalandırılmaktadır. Beyanname ve değişiklikleri gösteren belgenin yayım sahibi ve sorumlu müdür veya yardımcısı tarafından imzalanması gerektiğinden bu suçlardan sadece söz konusu kişiler sorumlu tutulmuştur.

Madde 17. - Madde ile 10 uncu maddedeki teslim yükümlülüğüne uymayan basımcının cezalandırılması öngörülmektedir.

Madde 18. - Maddede düzeltme ve cevap yazısının yayımlanması konusunda hâkim kararlarına uymama fiili cezalandırılmaktadır. Bu suçun oluşabilmesi için düzeltme ve cevabın yayımlan-

masına hâkim karar vermiş ve bu karar kesinleşmiş olmalıdır. Kesinleşmiş hâkim kararına uymama, yayımlanmasına karar verilen cevap ve düzeltme yazısını hiç yayımlamama şeklinde olabileceği gibi 14 üncü maddede belirtilen süreler geçtikten sonra veya aynı maddenin birinci fıkrası hükmüne aykırı olarak yayımlama şeklinde de olabilir.

Düzeltilme ve cevap yazısının yayımlanmaması durumunda sorumlu müdürün cezaî sorumluluğu kabul edilerek hakkında ağır para cezası öngörülmüştür. Sorumlu müdür hakkında hükümlenilecek ağır para cezasının ödenmesinden, sorumlu müdür ile birlikte yayın sahibi de müteselsilen sorumlu tutulmuştur. Yayın sahibinin sorumluluğu cezaî bir sorumluluk olmayıp, hukuki bir sorumluluktur.

Ayrıca düzeltme ve cevap yazısının hiç yayımlanmamasının veya 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlara uygun şekilde yayımlanmamasının özellikle kişi hakları yönünden taşıdığı önem nazara alınarak, bu gibi durumlara mahkemenin söz konusu yazının, masrafları yayın sahibi tarafından karşılanmak üzere en yüksek tirajlı iki gazetede, ilan şeklinde yayımlanmasına karar vereceği hükme bağlanmıştır.

Madde 19. - Maddenin birinci fıkrasında cezai uyumsuzluklarla ilgili hazırlık soruşturmalarının gereği gibi yapılabilmesini sağlamak amacıyla bu soruşturmaların takipsizlik kararı verilmesi veya kamu davası açılması suretiyle sona ermesine kadar Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkemenin soruşturma ile ilgili işlemlerinin veya yine soruşturma ile ilgili diğer belgelerin içeriğinin yayımlanması suç sayılmıştır.

Yayımlama yasağı, Cumhuriyet savcısı, hâkim ve mahkemenin soruşturma ile ilgili işlemlerinin ve yine soruşturma ile ilgili diğer belgelerin içeriği ile ilgilidir. Dolayısıyla işlemin yapıldığına veya belgenin bulunduğuyla ilişkin yayımlar haber niteliğinde olduğundan bu suçu oluşturmayacaktır.

İkinci fıkrada, mütalaa yayımlama, 5680 sayılı Kanunun aksine, sadece ceza davaları yönünden değil, her türlü dava yönünden suç haline getirilmiştir. Aynı şekilde sadece hâkim veya mahkeme işlemleri değil, Cumhuriyet savcısının görülmekte olan dava ile ilgili işlemleri de bu yasağa dahil edilmiştir. Burada yasak olan mütalaa yayımıdır. Bunun leh veya aleyhte olması önemli değildir. Mütalaa niteliğinde olmayan, yani söz konusu işlemleri olumlu veya olumsuz, doğru veya yanlış olarak nitelendirmeyen, sadece işlemin yapıldığını ifade eden haberler bu yasağa dahil değildir. Dava kesin bir kararla sonuçlandıktan sonra her türlü mütalaa yayımlanabilir.

Madde 20. - Maddede cinsel saldırı, cinayet ve intihar olaylarına ilişkin haberlerin verilmiş biçimi sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla okuyucuyu bu tür fiillere teşvik edecek veya özendirerek nitelikte olmamak şartıyla bu olaylarla ilgili haberlerin verilmesi ve resimlerin yayımlanması bu suçu oluşturmayacaktır.

Madde 21. - Maddenin (a) bendinde, 5680 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin aksine, evlenmeleri kanunen yasak olan kimseler arasındaki ilişkilere ilişkin haberler değil, bu kişilerin kimliklerinin açıklanması yasaklanmaktadır.

Maddenin (b) bendinde Türk Ceza Kanununun 414, 415, 416, 421, 423, 429, 430, 435 ve 436 ncı maddelerinde öngörülen suçların yaşı ne olursa olsun mağdurlarının, (c) bendinde de genel olarak onsekiz yaşından küçüklerin işlediği veya bunlara karşı işlenen suçlarla ilgili olarak haberler değil, bu kişilerin tanıtılması, kimliklerinin açıklanması yasaklanmaktadır. Bu hükümle, umumi adap, belli suçların mağdurları ve küçükler korunmaktadır.

Madde 22. - Madde ile basılmış eserlerin yayımını, dağıtımını veya satışını önlemek amacıyla koparılması, tahrip edilmesi veya bozulması suç haline getirilmiştir. Bu suçtan söz edilebilmesi için failin maddede sayılan fiilleri basılmış eserin yayımını, dağıtımını ve satışını önlemek amacıyla gerçekleştirmesi aranmaktadır. Aksi halde Türk Ceza Kanununun nası ızzarla ilgili hükümlerinin uygulanması söz konusu olacaktır. Öte yandan söz konusu amaçlarla olsa bile basılmış eserlerin koparılması, tahrip edilmesi veya bozulması daha ağır bir suçu oluşturuyorsa buna göre ceza verilecektir.

İkinci fıkrada, süreli veya süresiz yayınların basılmasının, yayımlanmasının, dağıtımının veya satışının şiddet veya tehditle engellenmesi cezalandırılmaktadır. Birinci fıkradaki suç gibi bu fıkradaki suç da, özel kastın arandığı, yani belli amaçlarla işlenebilen bir suçtur.

Üçüncü fıkrada maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen fiillerin umumi mahallerde veya matbaanın veya umuma satış yapan veya dağıtım yapan yerlerde birden ziyade kişi tarafından işlenmesi halinde verilecek cezanın artırılacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 23. - Madde ile süreli yayınların dağıtımını yapan kişilerin, dağıtım konusunda keyfi davranmaları ve bazı süreli yayınları dağıtmaktan kaçınmaları önlenmektedir. Ayrıca dağıtmama sonucunu doğurabilecek yüksek ücret taleplerini önlemek amacıyla talep edilebilecek ücretin yukarı sınırını belirleme konusunda bir ölçüt getirilmiştir.

İkinci fıkrada basın özgürlüğünün gerçekleşmesinde yayınların halka ulaşmasının önemi gözetilerek, süreli yayınları perakende olarak satışa sunan gerçek veya tüzel kişilerin, aynı anda diledikleri kadar dağıtım şirketiyle anlaşıp diledikleri yayınları satabilecekleri vurgulanmıştır. Satıcıya tanınan satış özgürlüğünü sınırlamaya yönelik sözleşmelerin hukuken korunmayacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 24. - Maddede bir süreli yayında yayımlanmış eserin yeniden yayımlanmasında uyulması gereken şartlar düzenlenmiştir. Bu konu düzenlenirken Bern Konvansiyonunun 10 uncu ve 10 bis maddeleri ile 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun ilgili hükümleri esas alınmış; yeniden yayım için izin zorunluluğu sadece eserin yeniden yayım hakkının saklı tutulmuş olması haliyle sınırlandırılmıştır.

Madde 25. - Maddenin birinci fıkrasında basılmış eserlere, delil olmak üzere el konulması düzenlenmiştir. Buna göre Cumhuriyet savcısı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kolluk, basılmış eserin üç adedine el koyabilecektir.

İkinci fıkrada, basılmış eserlerin tamamına el konulabileceği haller düzenlenmiştir. Soruşturma veya kovuşturmanın başlatılmış olması şartıyla basılmış eserlerin tümüne sadece hakim kararıyla el konulabilecektir. Bunun istisnası kabul edilmemiştir.

Hangi dilde olursa olsun Türkiye dışında basılmış süreli veya süresiz yayınların Türkiye'de dağıtılması ve satışa sunulmasının kural olarak serbest olduğu kabul edilmiş, ancak maddenin üçüncü fıkrasında ikinci fıkrada belirtilen suçları içerdiklerine dair kuvvetli delil bulunan hallerde bu yayınların dağıtılması ve satışa sunulmasının Cumhuriyet başsavcılığının talebi üzerine sulh ceza hâkiminin kararı ile yasaklanabileceği öngörülmüştür. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet başsavcılığının kararı yeterli sayılmakla birlikte, bu kararın en geç yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunulması ve en geç kırksekiz saat içinde de hâkim tarafından onaylanması gerekmektedir. Aksi halde başsavcılığın kararı hükümsüz kalacaktır. Bu düzenleme ile söz konusu yayınların Türkiye'de dağıtılması ve satışa sunulmasının yasaklanması bir yandan belli suçları içermesi şartına diğer yandan da hâkim güvencesine bağlanmıştır.

Dördüncü fıkrada, üçüncü fıkra gereğince dağıtım ve satışa sunulması yasaklanmış yayınları, bu yasağı bilerek dağıtan veya satışa sunan kimselerin sorumluluğu düzenlenmiştir. Bu hallerde söz konusu yayımları bilerek dağıtanlar veya satışa sunanlar, eser sahibinin, Türkiye'de bulunup bulunmamasına ve Türk mahkemelerinde cezalandırılabilir olup olmamasına bakılmaksızın, bunlarla işlenen suçlardan eser sahibi gibi sorumlu tutulmaktadır.

Madde 26. - Madde ile, basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlardan dolayı bu alanda faaliyet gösterenleri uzun süre ceza tehdidi ile karşı karşıya bırakmamak ve böylece basın özgürlüğünü güvence altına almak amacıyla söz konusu suçlar nedeniyle açılacak davalar üç aylık ve altı aylık sürelerle bağlanmıştır. Bu süreler hak düşürücü süre olarak düzenlenmiş ve böylece Türk Ceza Kanununun dava zaman aşımı ile ilgili hükümlerinin bu süreler yönünden uygulanması önlenmiştir.

Dava süreleri, basılmış eserlerin Cumhuriyet başsavcılığına teslim edildiği tarihte başlamaktadır. Cumhuriyet başsavcılığına teslim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde ise suç oluşturulan fiilin Cumhuriyet başsavcılığı tarafından öğrenildiği tarih, sürenin başlangıç tarihi olarak kabul edilmiştir. Ancak bu halde Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinde öngörülen süreler aşılamayacaktır.

Madde 27. - Maddede, basılmış eserler yoluyla işlenen suçlar ile Kanunda öngörülen diğer suçlarda sadece görev veya madde yönünden yetki konusunda bir değişiklik yapılmış ve böylece sulh ceza mahkemesinin görev alanına giren işlerin asliye ceza mahkemesinde görülmesi kabul edilmiştir. Ayrıca bir yargı çevresinde ağır ceza veya asliye ceza mahkemelerinin birden çok dairesi bulunması halinde, bu davalara bakacak yetkili mahkemenin iki numaralı daire olduğu hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, basılmış eserler yoluyla işlenen ve bu Kanunda öngörülen diğer suçlarla ilgili davaların bir an önce bitirilmesini ve basının üzerinden yargılanma baskısının kaldırılmasını temin etmek amacıyla bu davalar acele işlerden sayılmıştır.

Madde 28. - Madde ile, bu Kanunda yazılı suçlardan dolayı hükmedilen para cezalarının hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Ancak Kanunun 18 ve 22 nci maddelerinde öngörülen suçlar için verilen para cezaları bunun dışında tutulmuştur.

Madde 29. - Madde ile, süreli yayınlar yönünden tebligat işlerine kolaylık getirilmek istenmiş ve süreli yayının yönetim yeri, yayın sahibinin, varsa temsilcinin, görevi devam ettiği sürece sorumlu müdürün ve varsa yardımcısının ikametgahı sayılmıştır.

Madde 30. - Madde ile 5680 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1. - Madde ile, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yayımlanmakta olan süreli yayınların sahibi, sorumlu müdürü veya yardımcısına, yayınlarının türünü yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına bildirme yükümlülüğü getirilmiş, bu yükümlülüğe aykırı davrananlara para cezası verilmesi öngörülmüştür.

Geçici Madde 2. - Madde ile, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanmakta olan süreli yayınların altı ay içerisinde bu Kanunda öngörülen hükümlere uygun hale getirilmesi öngörülmüştür.

Madde 31. - Yürürlük maddesidir.

Madde 32 - Yürütme maddesidir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

Esas No. : 1/781

14.4.2004

Karar No. : 9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Bakanlar Kurulunca 24.3.2004 tarihinde Başkanlığınıza sunulan, “Basın Kanunu Tasarısı”, Bakanlığınızca 2.4.2004 tarihinde, esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak da Anayasa Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilmiş olan “Basın Kanunu Tasarısı” Komisyonumuzun 14.4.2004 tarihli yirmi birinci toplantısında, Devlet Bakanı Beşir Atalay ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ve ilgili Bakanlık temsilcilerinin de katılımıyla Tasarıyı inceleyip görüşmüştür.

Tasarı ile günümüz düşünce ve basın özgürlüğü kavramına ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere uygun, gelişen ihtiyaçlara cevap verebilecek, hasında hür iradeyi egemen kılabacak yeni düzenlemeler getirilmiştir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, şu görüşler ileri sürülmüştür.

1. Tasarının Lehindeki Görüşler

- 15.7.1950 tarihli 5680 sayılı ve halen yürürlükte bulunan Basın Kanunu, çok partili hayata geçişten sonra çıkarılmış ve günün şartlarına göre oldukça demokratik ve yenilikçi olmasına rağmen günümüze değin on yedi kez müdahaleye uğrayarak kanunun bütünlüğü ve sistematığı bozulmuştur.

- Daha önce Komisyonumuzda da görüşülerek yasalaşan Bilgi Edinme Hakkının anlam kazanabilmesi, ancak Basının önündeki engelleri kaldırarak ve özgürleştirilerek mümkün olabilecektir. Zira vatandaşın bilgi edinme hürriyeti basının işlevselleştirilmesi ile mümkün olabilecektir.

- Basın özgürlüğü kavramına bir netlik ve açıklık getirilirken, kavram yeni bir çerçeveye oturtulmaktadır. Avrupa Konseyi tarafından da tavsiye edilen, Avrupa İnsan Haklarının 10 uncu maddesi aynen tasarıya taşınmıştır.

- Basına, biçimsel eksiklikler nedeniyle verilen cezalar olabildiğince makul bir düzeye çekilmeye çalışılmıştır. Sadece, “düzeltme ve cevap” yazısının yayınlanmamasından dolayı uygulanan cezaların, yüksek düzeyde uygulanması öngörülmüştür.

- Kişilerin şeref ve haysiyetinin korunması ve halkın doğru bilgilendirilmesinin sağlanması yönünde büyük önem taşıyan “düzeltme ve cevap hakkı”, daha çabuk ve uygulanabilir hale getirilerek bu hak yeniden düzenlenmiştir.

- “Düzeltme ve cevabın yayımlanmaması” ve “Basılmış eserleri tahrip, bozma, engelleme” gibi suçlar dışında, tasarıda öngörülen diğer suçlar için; hükmedilen para cezalarının, “hürriyeti bağlayıcı cezaya” çevrilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

- Haber kaynaklarının gizliliğinin, basın özgürlüğü yönünden taşıdığı önem göz önüne alınarak sadece eser sahibiyile sınırlı olarak değil, yayın sahibini, sorumlu müdürü ve yardımcısını da kapsayacak şekilde “haber kaynağını açıklamama hakkı” ayrı bir madde halinde düzenlenmiştir.

2. Tasarının Aleyhindeki Görüşler

- Tasarı, basında tekelleşme sorununa kalıcı bir çözüm getirme konusunda yetersiz kalmaktadır. Sadece Rekabet Yasasında mevcut hükümlerle değil, bu yeni tasarıda getirilecek yeni düzenlemelerle de sorunun giderilmesine çalışılmalıdır.

- Tasarı, siyasi görüşleri ve benzeri sebeplerle görevlerinden ayrılmak zorunda bırakılan basın mensuplarının haklarını korumaktan uzaktır.

- Tasarı, “kültürel çoğulculuk” ilkesi gereği; Türkçe dışında ülkemizde geçerli olan tüm ana dillerde, “basım-yayın-yayım” hakkını gerçekleştirme imkânını düzenlememektedir.

- Basın “etik kurallarına”, etkinlik ve yaptırım kazandıracak düzenlemeler tasarıda yer almamaktadır.

- Tasarı, yeterince derinliği olmayan bir tasarıdır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerden sonra, Tasarı ile gerekçesi benimsenmiş ve maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Tasarının bütün maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir. Bu nedenle ayrı bir metin düzenlenmesine gerek görülmemiştir.

Raporumuz, Adalet Komisyonuna sunulmak üzere arz olunur.

Başkan <i>Yaşar Yakış</i> Düzce	Başkanvekili Onur Öymen İstanbul (İmzada bulunmadı)	Üye <i>Vahit Kirişci</i> Adana
Üye Abdülbaki Türkoğlu Elazığ (İmzada bulunmadı)	Üye Muzaffer Gülyurt Erzurum (İmzada bulunmadı)	Üye <i>Muharrem Karslı</i> İstanbul
Üye <i>Hanefi Mahçiçek</i> Kahramanmaraş	Üye <i>Afif Demirkıran</i> Batman	Üye Kemal Derviş İstanbul (İmzada bulunmadı)
	Üye <i>Algan Hacaloğlu</i> İstanbul (Karşı oyum eklidir)	

BASIN KANUNU TASARISINA İLİŞKİN KARŞI OY YAZISI

Aşağıdaki gerekçelerle Basın Kanunu Tasarisına karşıyım:

1- Basında temel sorun olan tekelleşme olgusuna, Rekabet yasası çerçevesi dışında, bu Tasarıda da, konu “medya boyutunda” ele alınarak çözüm getirilmelidir.

2- “Medya-Siyaset-Ticaret” ilişkilerinde demokrasimizi de derinden yozlaşmayı giderecek düzenlemelerin medya ile ilişkin önlemlerine, RTÜK yasası ve ilgili tüm diğer yasalar da dikkate alınarak, bu Tasarıda yer verilmelidir.

3- “Bölgesel veya yerel süreli yayın”, muhtemel cezaların “yaygın süreli yayına” göre daha düşük tutulmasına ek olarak başka doğrudan enstrümanlarla desteklenmelidir.

4- Tasarının genel anlamda özgürlükçü yapısı ile uyumlu olarak, “kültürel çoğulculuk” ilkesi çerçevesinde Türkçe dışındaki ülkemizde geçerli olan tüm ana dillerde “basın-yayın-yayım” hakkının, kurallar içinde gerçekleştirilebileceği hükmü yasada yer almalıdır.

5- Basın etik kurallarına etkinlik ve yaptırım kazandıracak düzenlemeler bu yasada da yer almalıdır.

Saygılarımla;

14.4.2004
Algan Hacaloğlu
İstanbul

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No.: 1/781

Karar No.: 53

18.5.2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca 2.4.2004 tarihinde tali komisyon olarak Anayasa ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonlarına, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiş olan ve Komisyonumuzun 29.4.2004 tarihli 44 üncü toplantısında görüşülen ve geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak maddelerine geçilmesi kabul edilen, ancak maddelerin ayrıntılı biçimde incelenerek düzenlenmesi için üç kişilik bir alt komisyona havale edilen "Basın Kanunu Tasarısı (1/781)", Komisyonumuzun, 13.5.2004 tarihli 45 inci toplantısında, Devlet Bakanı Sayın Beşir Atalay'ın, Adalet Bakanlığı, Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Basın Konseyi Başkanlığı, Gazeteciler Federasyonu Başkanlığı, Gazeteciler Cemiyeti Başkanlığı, Türkiye Gazeteciler Sendikası ve Parlamento Muhabirleri Derneği temsilcilerinin de katılmalarıyla, alt komisyonun yaptığı çalışmalar sonucunda Komisyonumuza sunulan metin esas alınarak incelenip görüşülmüş, maddeler üzerindeki kabul, ilave ve değişiklikler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki "ajanslarını" ibaresi "ajansları yayınlarını" şeklinde değiştirilmiş, (d) bendindeki "basılan" ibaresinin başına açıklık getirmek amacıyla "aynı isimle" ibaresi eklenmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesindeki "eleştirme" ibaresinden sonra "yorumlama" ibaresi eklenmiştir.

Tasarının 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki "varsa yardımcısının" ibaresi ile Tasarı metninin diğer maddelerinde geçen tüm "varsa yardımcısının" ve "veya yardımcısının" ibareleri sorumlu müdür yardımcılığı kabul edilmediğinden metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinin başına "T.C. vatandaşı olmayanlar için karşılıklılık koşulu aranmak kaydıyla," ibaresi eklenmiş, "ikametgâh" ibaresi "yerleşim yeri" olarak değiştirilmiş, eklenen (e) bendi ile sorumlu müdür olabilmek için "Yüz kızartıcı suçlardan mahkûm olmamak," şartı da madde kapsamına ilave edilmiş, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine bir ayrıcalık tanınması uygun görülmeyle son fıkra metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki "ve varsa yardımcısının" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 8 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "bilgileri" kelimesi gereksiz görülerek, "veya yardımcısının" ibareleri metinden çıkarılmış, ikinci fıkradaki "Beyannamede yer alan unsurlarda" ibaresi "Beyanname içeriğinde", "mercie" ibaresi "makama" şeklinde değiştirilmiş, son fıkradaki "veya yardımcısının" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 9 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki beş yıllık süre, 6/11/2003 tarihli ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile üç yıl olarak düzenlendiğinden, kanunlar arasında uyum sağlanması amacıyla üç yıla indirilmiştir. Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve

Görevleri Hakkında Kanununun 31 inci maddesinde "Neşredilmeyen mevkuitedeki marka korunma süresi" ile ilgili olarak, "Bu Kanunun yürürlük tarihinde 5680 sayılı yasa gereği mevkuite neşredenerler, 556 sayılı Markaların Korunması Hakkındaki Kanun Hükmündeki Kararname hükümleri gereği mevkuite neşretmekten alıkonulamazlar" hükmü yer aldığından, kanunlar arasında uyumsuzluk ve çelişki ortaya çıkmaması açısından, bu hükmün aynen Basın Kanununda da yer alması uygun görülerek ikinci fıkraya bu doğrultuda bir cümle ilave edilmiştir.

Tasarının 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "veya yardımcısı" ibareleri metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 12 nci maddesinde yer alan "müdür yardımcısı" ibaresi metinden çıkarılmış, eser sahibi ibaresinden sonra açıklık getirmek üzere "bilgi ve belge dahil her türlü" ibaresi eklenmiştir.

Mevcut yasanın 17 nci maddesinde yer alan şirketler ve devirlerle ilgili kural, yaşanan sorunların yarattığı bir ihtiyaçtan doğmuştur. Uygulamadaki devirler veya birleşmeler nedeniyle kişilik haklarının korumasız kalması nedeniyle Tasarının 13 üncü maddesine, birinci fıkra hükmünün süreli ve süreli olmayan yayınlarda yayın sahibi, marka veya lisans sahibi, kiralayan, işleten veya herhangi bir sıfatla yayımlayan, yayımcı gibi hareket eden gerçek veya tüzelkişiler hakkında da uygulanacağına, tüzel kişi şirketse, anonim şirketlerde yönetim kurulu başkanı, diğer şirketlerde en üst yöneticinin, şirket ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olacağına dair ikinci fıkra, zararı doğuran fiilin işlenmesinden sonra yayının her ne surette olursa olsun devredilmesi, başka bir yayımla birleştirilmesi veya sahibi olan gerçek veya tüzelkişinin herhangi bir surette değişmesi halinde, yayını devir alan, birleşen ve her ne surette olursa olsun yayın sahibi gibi hareket eden gerçek ve tüzelkişiler ve anonim şirketlerde yönetim kurulu başkanı, diğer şirketlerde üst yöneticinin, bu fiil nedeniyle hükmedilecek tazminattan birinci ve ikinci fıkrada sayılanlarla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olacağına ilişkin üçüncü fıkra ilave edilmiştir.

Tasarının 14 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki "varsa yardımcısı" ibaresi metinden çıkarılmış, maddedeki "mercii" ibareleri "Yetkili makam" olarak değiştirilmiştir.

Tasarının 15, 16 ve 17 nci maddelerinde redaksiyon yapılmış ve metinlerde yer alan "varsa yardımcısı" ve "veya yardımcısı" ibareleri metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 18 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarındaki "veya yardımcısı" ibareleri metinden çıkarılmış, son fıkradaki "en yüksek tirajlı" ibaresi "tirajı yüz binin üzerinde olan" şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasındaki "Cumhuriyet savcısı," ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleriyle ilk kez atıf yapılan kanunların tarihleri de ilave edilmiştir.

Tasarının 22 nci maddesinin başlığı "Basılmış eserleri engelleme, tahrip ve bozma" şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkradaki "koparan," kelimesi gereksiz görülerek metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 23 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki "yarısı oranında" ibaresi önerilen ceza az bulunarak "on misli" olarak değiştirilmiştir.

Tasarının 24 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 25 inci maddesinin ikinci fıkrasında ilk kez atıfta bulunulan kanunların tarihleri de ilave edilmiştir.

Tasarının 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesine yapılan atıf "dava zamanaşımına ilişkin maddesinde" şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasındaki "veya yardımcı" ibareleri ile son fıkranın son cümlesi metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 27 ve 28 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 29 uncu maddesindeki "ve yardımcısının" ibaresi metinden çıkarılmış, "kanuni ikametgâhi" ibaresi "yerleşim yeri" olarak değiştirilmiştir.

Tasarının 30 uncu maddesinin kenar başlığı "Yürürlükten kaldırılan hükümler" şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının Geçici 1 inci maddesindeki "veya yardımcı" ibareleri metinden çıkarılmış, geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlüğe ilişkin 31 ve yürütmeye ilişkin 32 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Köksal Toptan</i>	<i>Halil Özyolcu</i>	<i>Ramazan Can</i>
Zonguldak	Ağrı	Kırıkkale
Kâtip	Üye	Üye
<i>Hasan Kara</i>	<i>Mehmet Ziya Yergök</i>	<i>Feridun Fikret Baloğlu</i>
Kilis	Adana	Antalya
Üye	Üye	Üye
<i>Orhan Yıldız</i>	<i>Yüksel Çorbacıoğlu</i>	<i>Semiha Öyüş</i>
Artvin	Artvin	Aydın
Üye	Üye	Üye
<i>Feridun Ayyavazoğlu</i>	<i>Muzaffer Külcü</i>	<i>Mahmut Durdu</i>
Çorum	Çorum	Gaziantep
Üye	Üye	Üye
Esat Canan	<i>Recep Özel</i>	Mehmet Yılmazcan
Hakkâri	Isparta	Kahramanmaraş
(Toplantıya katılmadı)		(Toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Harun Tüfekçi</i>	Kerim Özkul
Kastamonu	Konya	Konya
		(Toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Muharrem Kılıç</i>	<i>İsmail Bilen</i>	<i>Orhan Eraslan</i>
Malatya	Manisa	Niğde
		(Ayrışik oy yazım eklidir)
Üye	Üye	Üye
Ömer Kulaksız	<i>Mehmet Nuri Saygun</i>	<i>Bekir Bozdağ</i>
Sivas	Tekirdağ	Yozgat
(Toplantıya katılmadı)		

AYRIŞIK OY YAZISI

Komisyonunda görüŖülen Basın Kanunu Tasarısını, 5680 sayılı Basın Kanununa göre daha özgürlükçü ve ileri nitelikte görmekle beraber bu tasarının da aŖağıda değineceğimiz eksikliklerinin olduğunu belirtmekte yarar vardır.

Yeni bir kanun hazırlanırken, elde var olan olanakların tümü kullanılarak olabildiğince eksiklerinden arındırılması gerekmektedir. Oysa tasarıda 5680 sayılı Yasadan bir adım ileride olmak yeterli görülmüŖ; çeŖitli sebeplerle eksikliklerin giderilmesi doğrultusunda yaptığımız uyarılar dikkate alınmamıŖtır.

Uyarılarımızda belirttiğimiz gibi, tasarımı 5680 sayılı Kanundan daha ileride ve daha özgürlükçü bulduğumuz için destekliyoruz. Bu anlamda oyumuzun rengi kabul doğrultusundadır. Ancak aŖağıdaki eksiklikleri göstermek ve en kısa zamanda düzelmesini sağlamak amacıyla da ayrıŖık oy gerekçemizi sunuyoruz.

Tasarıda gördüğümüz önemli eksiklikler Ŗunlardır:

a) Tasarı; basın çalışanlarının durumunun iyileŖtirilmesi doğrultusunda hiçbir hüküm içermektedir. Her ne kadar basın çalışanlarının durumu baŖka yasayla düzenlemiş olsa da bu yasadaki onların durumunu iyileŖtirecek bir kısım düzenleme baŖlıklarının yer alması, daha doğru olurdu.

b) Tasarı, basında taŖeronlaŖmayı engellemektedir. Kimi gazeteler haberciliğin en temel unsuru muhabir olmasına rağmen hiç muhabir çalıştırmadan, grup gazetelerine gelen ve baŖka gazetelerin muhabirlerinin haberlerini kendi yayın politikalarına uygun hale getirerek, yani biçim deęiŖtirerek kullanmaktadırlar. Bu durum önemli hukukî sorunlar ve haksızlıklar yaratmaktadır. Tasarı bu konuyla ilgili düzenlemeler taŖımamaktadır.

c) Basın özgürlüğünün önündeki iki temel engelden birisi kamu otoritesidir. Diğeri ise tekelleŖme olgusudur. Basın özgürlüğü kavramının düşünce ve ifade özgürlüğünün bir türevi olduğunu ve bundan kaynaklandığını dikkate aldığımızda tekelleŖme olgusunun günümüzde kamu otoritesinden daha çok basın özgürlüğünü engeller nitelikte olduğunu görmekteyiz. Tasarıda tekelleŖme olgusunu sınırlandıran ve disipline eden hükümlerin bulunmaması önemli bir eksiklik olarak gözükmektedir.

d) Tasarıda, basın etik kurallarına etkinlik ve iŖlerlik kazandıracak hükümler bulunmamaktadır. Bugün pek çok gazetede basın etik kuralları yerine Ŗirket kuralları geçerlidir. Basın etik kurallarının etkin kılınabilmesi için gerekli düzenlemeler ve bu doğrultudaki yaptırımlar tasarıda yer almamıştır.

e) Demokrasimize ve çoğulculuğa önemli boyutlar ekleyen ve ulusal meselelerde çoğu kez yaygın basından da daha duyarlı davranan, yerel basın tasarımıyla yeterli ölçüde desteklenmemiŖtir. Bu noktada tasarımı önemli eksiklikler içermektedir. Yerel basını hem güç odaklarının hem de kamu otoritesinin ezmesine engel olacak hükümler yoktur.

f) Genel olarak tasarımı özgürlükçü olmasına rağmen, buna paralel olarak kültürel çoğulculuk hükümlerinin yasa tasarısında yer almaması eksiklik teŖkil etmektedir.

g) Medya-siyaset-ticaret iliŖkisi düzenlenmemiŖtir. Esas itibarıyla ülkemizde demokrasimizin ve yönetimin yozlaŖmasının önemli sebeplerinden biri de budur. Tasarının bu konuda hükümler içermemesi önemli bir eksikliklerdir.

h) Ceza hükmünü taşıyan 19 uncu ve 20 nci maddelerde düzenlenen hususlar, Türk Ceza Kanunu Tasarısında da yer almasına rağmen, bu nokta dikkate alınmamıştır. Bir fiile iki ayrı ceza düzenlenmesi burada da yapılmıştır. Esas itibariyle ceza hükmü taşıyan maddelerin ceza kanununda yer alması daha doğru bir yaklaşımdır. Ceza hükümlü maddelerin bölük pörçük değişik kanunlara serpiştirilmesi hem temel ceza kanunuyla çelişkinin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Hem de mevzuatın uygulanmasında ve ceza teorisinin gelişmesinde de zorluğa neden olmaktadır. Bu açıdan 19 uncu ve 20 nci maddelerin tasarıda yer almaması daha doğru olurdu.

i) Tasarının 28 inci maddesinde yer alan para cezalarını, hürriyeti bağlayıcı cezaya çevirme yasağına ilişkin madde ise tamamen ceza kanununun ve ceza hukukunun genel hükümlerine aykırı bir düzenlemedir. Uygulamada çok önemli sorunların ortaya çıkmasına neden olabilecektir. Hukuka saygılı kişilerin cezalandırılması, hukuka uygun müesseselerin cezalandırılması, ancak hukuka saygısız ve korsan kişi ve kuruluşların cezalandırılmaması sonucunu doğurabileceği gibi kanuna karşı hileyi de teşvik edici niteliktedir.

Genel hatlarına ve bütününe katıldığımız yasa tasarısını eksikliklerini ve hatalarını göstermek amacıyla yazmış olduğumuz ayrışık oy yazısını arz ederim.

Orhan Eraslan
Niğde

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

BASIN KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı, basın özgürlüğünü ve bu özgürlüğün kullanımını düzenlemektir.

Bu Kanun basılmış eserlerin basımı ve yayımını kapsar.

Tanımlar

MADDE 2. - Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Basılmış eser: Yayınlanmak üzere her türlü basım araçları ile basılan veya diğer araçlarla çoğaltılan yazı, resim ve benzeri eserler ile haber ajansı yayınlarını,

b) Yayın: Basılmış eserin herhangi bir şekilde kamuya sunulması,

c) Süreli yayın: Belli aralıklarla yayımlanan gazete, dergi gibi basılmış eserler ile haber ajanslarını,

d) Yaygın süreli yayın: Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve her coğrafi bölgede en az bir ilde olmak üzere, ülkenin en az yüzde yetmişinde yayımlanan süreli yayın ile haber ajanslarının yayınlarını,

e) Bölgesel süreli yayın: Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve en az üç komşu ilde veya en az bir coğrafi bölgede yayımlanan süreli yayını,

f) Yerel süreli yayın: Tek bir yerleşim biriminde yayımlanan süreli yayınlar ile haftada bir veya daha uzun aralıklarla yayımlanan yaygın ve bölgesel yayınları,

g) Yayın türü: Süreli yayınların yaygın, bölgesel ve yerel yayın türlerinden hangisinin kapsamında olduğunu,

h) Süresiz yayın: Belli aralıklarla yayımlanmayan kitap, armağan gibi basılmış eserleri,

ı) Eser sahibi: Süreli veya süresiz yayının içeriğini oluşturan yazıyı veya haberi yazanı, çevireni veya resmi ya da karikatürü yapanı,

j) Yayımcı: Bir eseri basılmış eser durumuna getirip yayımlayan gerçek veya tüzel kişiyi,

ADALET KOMİSYONUNUN

KABUL ETTİĞİ METİN

BASIN KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar

MADDE 2. - Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Basılmış eser: Yayınlanmak üzere her türlü basım araçları ile basılan veya diğer araçlarla çoğaltılan yazı, resim ve benzeri eserler ile haber ajansı yayınlarını,

b) Yayın: Basılmış eserin herhangi bir şekilde kamuya sunulması,

c) Süreli yayın: Belli aralıklarla yayımlanan gazete, dergi gibi basılmış eserler ile haber ajansları yayınlarını,

d) Yaygın süreli yayın: Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından aynı isimle basılan ve her coğrafi bölgede en az bir ilde olmak üzere, ülkenin en az yüzde yetmişinde yayımlanan süreli yayın ile haber ajanslarının yayınlarını,

e) Bölgesel süreli yayın: Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve en az üç komşu ilde veya en az bir coğrafi bölgede yayımlanan süreli yayını,

f) Yerel süreli yayın: Tek bir yerleşim biriminde yayımlanan süreli yayınlar ile haftada bir veya daha uzun aralıklarla yayımlanan yaygın ve bölgesel yayınları,

g) Yayın türü: Süreli yayınların yaygın, bölgesel ve yerel yayın türlerinden hangisinin kapsamında olduğunu,

h) Süresiz yayın: Belli aralıklarla yayımlanmayan kitap, armağan gibi basılmış eserleri,

ı) Eser sahibi: Süreli veya süresiz yayının içeriğini oluşturan yazıyı veya haberi yazanı, çevireni veya resmi ya da karikatürü yapanı,

j) Yayımcı: Bir eseri basılmış eser durumuna getirip yayımlayan gerçek veya tüzel kişiyi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

k) Basımcı: Bir eseri basım araçları ile basan veya diğer araçlarla çoğaltan gerçek veya tüzel kişiyi,

l) Tüzel kişi temsilcisi: Yayın sahibi veya yayımcının tüzel kişi olması halinde bu tüzel kişiliğin yetkili organı tarafından, yöneticiler arasından belirlenen gerçek kişiyi veya kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenen gerçek kişiyi,

ifade eder.

Basın özgürlüğü

MADDE 3. - Basın özgürdür. Bu özgürlük, bilgi edinme-yayma, eleştirme ve eser yaratma haklarını içerir.

Basın özgürlüğünün kullanılması ancak demokratik bir toplumun gereklerine uygun olarak; başkalarının şöhret ve haklarının, toplum sağlığının ve ahlakının, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği ve toprak bütünlüğünün korunması, Devlet sırlarının açıklanmasının veya suç işlenmesinin önlenmesi, yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması amacıyla sınırlanabilir.

Zorunlu bilgiler

MADDE 4. - Her basılmış eserde, basıldığı yer ve tarih, basımcının ve varsa yayımcının adları, varsa ticari unvanları ve işyeri adresleri gösterilir. İlan, tarife, sirküler ve benzerleri hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Haber ajansı yayınları hariç her türlü süreli yayında, ayrıca yönetim yeri, sahibinin, varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün ve varsa yardımcıının adları ve yayının türü gösterilir.

Sorumlu müdür

MADDE 5. - Her süreli yayının bir sorumlu müdürü bulunur. Sorumlu müdür, birden fazla ise her birinin sorumlu olduğu bölüm belirtilir.

Sorumlu müdür olabilmek için;

- a) Onsekiz yaşını bitirmiş olmak,
- b) Türkiye’de ikametgah sahibi olmak ve devamlı oturmak,

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

k) Basımcı: Bir eseri basım araçları ile basan veya diğer araçlarla çoğaltan gerçek veya tüzel kişiyi,

l) Tüzel kişi temsilcisi: Yayın sahibi veya yayımcının tüzel kişi olması halinde bu tüzel kişiliğin yetkili organı tarafından, yöneticiler arasından belirlenen gerçek kişiyi veya kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenen gerçek kişiyi,

ifade eder.

Basın özgürlüğü

MADDE 3. - Basın özgürdür. Bu özgürlük, bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarını içerir.

Basın özgürlüğünün kullanılması ancak demokratik bir toplumun gereklerine uygun olarak; başkalarının şöhret ve haklarının, toplum sağlığının ve ahlakının, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği ve toprak bütünlüğünün korunması, Devlet sırlarının açıklanmasının veya suç işlenmesinin önlenmesi, yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması amacıyla sınırlanabilir.

Zorunlu bilgiler

MADDE 4. - Her basılmış eserde, basıldığı yer ve tarih, basımcının ve varsa yayımcının adları, varsa ticari unvanları ve işyeri adresleri gösterilir. İlan, tarife, sirküler ve benzerleri hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Haber ajansı yayınları hariç her türlü süreli yayında, ayrıca yönetim yeri, sahibinin, varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün adları ve yayının türü gösterilir.

Sorumlu müdür

MADDE 5. - Her süreli yayının bir sorumlu müdürü bulunur. Sorumlu müdür, birden fazla ise her birinin sorumlu olduğu bölüm belirtilir.

Sorumlu müdür olabilmek için;

- a) Onsekiz yaşını bitirmiş olmak,
- b) T.C. Vatandaşlı olmayanlar için karşılıklık koşulu aranmak kaydıyla Türkiye’de yerleşim yeri sahibi olmak ve devamlı oturmak,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) En az ortaöğretim veya dengi bir eğitim kurumundan mezun olmak,

d) Kısıtlı veya kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak,
gerekir.

Sorumlu müdürün Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olması halinde sorumlu müdürlüğü üstlenmek üzere müdür yardımcısı tayin edilir. Sorumlu müdür için bu Kanunda yer alan hükümler, sorumluluğu üstlenen yardımcı için de geçerlidir.

Sürelî yayın sahibi

MADDE 6. - Gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları süreli yayın sahibi olabilirler.

Sürelî yayın sahibinin onsekiz yaşından küçük veya kısıtlı olması halinde kanuni temsilcisi, tüzel kişi olması halinde ise tüzel kişi temsilcisi hakkında da 5 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartlar aranır.

Beyanname verilmesi

MADDE 7. - Sürelî yayınların çıkarılması için, kaydedilmek üzere yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına bir beyanname verilmesi yeterlidir. Cumhuriyet başsavcılığı tarafından düzenlenen kayıtlar alenidir.

Kayıt için verilen ve yayın sahibi, sahibin küçük veya tüzel kişi olması halinde temsilcisi ile sorumlu müdür tarafından imzalanan beyannameye yayının adı ve mahiyeti, hangi aralıklarla yayımlanacağı, yönetim yeri, sahibinin, varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün ve varsa yardımcısının ad ve adresleri ile yayının türü gösterilir.

Beyannameye, 5 inci ve 6 ncı maddelerde yazılı şartların varlığını gösteren belgeler ile yayın sahibi tüzel kişi ise tüzüğünün veya ana sözleşmesinin veya vakıf senedinin bir sureti eklenir.

Cumhuriyet başsavcılığı tarafından beyanname ve eklerinin teslim edildiğini gösteren bir alındı belgesi verilir.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

c) En az ortaöğretim veya dengi bir eğitim kurumundan mezun olmak,

d) Kısıtlı veya kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak,

e) Yüz kızartıcı suçlardan mahkûm olmamak,
gerekir.

Sürelî yayın sahibi

MADDE 6. - Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Beyanname verilmesi

MADDE 7. - Sürelî yayınların çıkarılması için, kaydedilmek üzere yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına bir beyanname verilmesi yeterlidir. Cumhuriyet başsavcılığı tarafından düzenlenen kayıtlar alenidir.

Kayıt için verilen ve yayın sahibi, sahibin küçük veya tüzel kişi olması halinde temsilcisi ile sorumlu müdür tarafından imzalanan beyannameye yayının adı ve mahiyeti, hangi aralıklarla yayımlanacağı, yönetim yeri, sahibinin, varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün ad ve adresleri ile yayının türü gösterilir.

Beyannameye, 5 inci ve 6 ncı maddelerde yazılı şartların varlığını gösteren belgeler ile yayın sahibi tüzel kişi ise tüzüğünün veya ana sözleşmesinin veya vakıf senedinin bir sureti eklenir.

Cumhuriyet başsavcılığı tarafından beyanname ve eklerinin teslim edildiğini gösteren bir alındı belgesi verilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Beyannamenin incelenmesi

MADDE 8. - Beyannamenin ve eklerinin gerekli bilgileri veya gerçek bilgileri içermemesi veya yayın sahibinin veya temsilcisinin veya sorumlu müdürün veya yardımcısının 5 inci ve 6 ncı maddelerde yazılı şartlara sahip olmaması halinde, Cumhuriyet başsavcılığı beyannamenin verilmesinden itibaren bir hafta içinde eksikliğin giderilmesini veya gerçeğe aykırı bilgilerin düzeltilmesini yayın sahibinden ister. Bu istemin tebliği tarihinden itibaren bir hafta içerisinde yerine getirilmemesi halinde, Cumhuriyet başsavcılığı yayımın durdurulmasını asliye ceza mahkemesinden talep eder. Mahkeme en geç bir hafta içinde karar verir. Bu karara karşı acele itiraz yoluna başvurulabilir.

Beyannamede yer alan unsurlarda meydana gelen her değişiklik, bir hafta içinde, gerekli belgelerle birlikte yeni bir beyanname ile aynı mercie bildirilir.

Birinci fıkra hükmü, değişikliğe ilişkin beyannameler hakkında da uygulanır.

Sorumlu müdürün veya yardımcısının bu görevden ayrılması halinde, yenisi tayin edilinceye kadar sorumluluk yayın sahibine veya temsilcisine aittir.

Sürelî yayın sahibinin hakkını kaybetmesi

MADDE 9. - Sürelî yayın sahibinin beyanname verdiği tarihten itibaren bir sene içinde sürelî yayın yayımlanmaz veya yayımlandıktan sonra yayıma beş yıl müddetle ara verilirse beyanname hükümsüz kalır ve sağladığı hak ortadan kalkar.

556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri saklıdır.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Beyannamenin incelenmesi

MADDE 8. - Beyannamenin ve eklerinin gerekli veya gerçek bilgileri içermemesi veya yayın sahibinin veya temsilcisinin veya sorumlu müdürün 5 inci ve 6 ncı maddelerde yazılı şartlara sahip olmaması halinde, Cumhuriyet başsavcılığı beyannamenin verilmesinden itibaren bir hafta içinde eksikliğin giderilmesini veya gerçeğe aykırı bilgilerin düzeltilmesini yayın sahibinden ister. Bu istemin tebliği tarihinden itibaren bir hafta içerisinde yerine getirilmemesi halinde, Cumhuriyet başsavcılığı yayımın durdurulmasını asliye ceza mahkemesinden talep eder. Mahkeme en geç bir hafta içinde karar verir. Bu karara karşı acele itiraz yoluna başvurulabilir.

Beyanname içeriğinde meydana gelen her değişiklik, bir hafta içinde, gerekli belgelerle birlikte yeni bir beyanname ile aynı makama bildirilir.

Birinci fıkra hükmü, değişikliğe ilişkin beyannameler hakkında da uygulanır.

Sorumlu müdürün bu görevden ayrılması halinde, yenisi tayin edilinceye kadar sorumluluk yayın sahibine veya temsilcisine aittir.

Sürelî yayın sahibinin hakkını kaybetmesi

MADDE 9. - Sürelî yayın sahibinin beyanname verdiği tarihten itibaren bir sene içinde sürelî yayın yayımlanmaz veya yayımlandıktan sonra yayıma üç yıl müddetle ara verilirse beyanname hükümsüz kalır ve sağladığı hak ortadan kalkar.

556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri saklıdır. Ancak, bu Kanunun yürürlük tarihinde 5680 sayılı Basın Kanunu gereği mevku te neşredenler, 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri gereği mevku te neşretmekten alkonulamazlar.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Teslim yükümlülüğü

MADDE 10. - Basımcı, bastığı her türlü yayımın imzalı iki nüshasını, dağıtım veya yayımın yapıldığı gün, mahallin Cumhuriyet başsavcılığına teslim etmekle yükümlüdür.

Bu yükümlülük, basılmış eserin, içerik ve biçim yönünden herhangi bir değişikliği içeren daha sonraki basımları ile tıpkı basımları için de geçerlidir.

Basımcıya bu yükümlülüğünü yerine getirdiğine dair bir alındı belgesi verilir.

Cezai sorumluluk

MADDE 11. - Basılmış eserler yoluyla işlenen suç yayım anında oluşur.

Sürelî yayımlar ve süresiz yayımlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi sorumludur.

Sürelî yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında bulunması nedeniyle Türkiye’de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümlü mahkûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde, sorumlu müdür veya yardımcısı sorumlu olur. Ancak bu eserin sorumlu müdür veya yardımcısının karşı çıkmasına rağmen yayımlanması halinde, bundan doğan sorumluluk yayımlatana aittir.

Süresiz yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye’de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümlü mahkûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde yayımcı; yayımcının belli olmaması veya basım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye’de yargılanamaması hallerinde ise basımcı sorumlu olur.

Yukarıdaki hükümler, sürelî yayımlar ve süresiz yayımlar için bu Kanunda aranan şartlara uyulmaksızın yapılan yayımlar hakkında da uygulanır.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Teslim yükümlülüğü

MADDE 10. - Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Cezai sorumluluk

MADDE 11. - Basılmış eserler yoluyla işlenen suç yayım anında oluşur.

Sürelî yayımlar ve süresiz yayımlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi sorumludur.

Sürelî yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında bulunması nedeniyle Türkiye’de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümlü mahkûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde, sorumlu müdür sorumlu olur. Ancak bu eserin sorumlu müdürün karşı çıkmasına rağmen yayımlanması halinde, bundan doğan sorumluluk yayımlatana aittir.

Süresiz yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye’de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümlü mahkûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde yayımcı; yayımcının belli olmaması veya basım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye’de yargılanamaması hallerinde ise basımcı sorumlu olur.

Yukarıdaki hükümler, sürelî yayımlar ve süresiz yayımlar için bu Kanunda aranan şartlara uyulmaksızın yapılan yayımlar hakkında da uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Haber kaynağı

MADDE 12. - Süreli yayın sahibi, sorumlu müdür, müdür yardımcısı ve eser sahibi, haber kaynaklarını açıklamaya ve bu konuda tanıklık yapmaya zorlanamaz.

Hukuki sorumluluk

MADDE 13. - Basılmış eserler yoluyla işlenen fiillerden doğan maddi ve manevi zararlardan dolayı süreli yayınlarda, eser sahibi ile yayın sahibi ve varsa temsilcisi, süresiz yayınlarda ise eser sahibi ile yayımcı, yayımcının belli olmaması halinde ise basımcı müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Düzeltilme ve cevap

MADDE 14. - Süreli yayınlarda kişilerin şeref ve haysiyetini ihlal edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin yayım tarihinden itibaren iki ay içinde göndereceği suç unsuru içermeyen, üçüncü kişilerin hukuken korunan

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Haber kaynağı

MADDE 12. - Süreli yayın sahibi, sorumlu müdür ve eser sahibi, bilgi ve belge dahil her türlü haber kaynaklarını açıklamaya ve bu konuda tanıklık yapmaya zorlanamaz.

Hukuki sorumluluk

MADDE 13. - Basılmış eserler yoluyla işlenen fiillerden doğan maddi ve manevi zararlardan dolayı süreli yayınlarda, eser sahibi ile yayın sahibi ve varsa temsilcisi, süresiz yayınlarda ise eser sahibi ile yayımcı, yayımcının belli olmaması halinde ise basımcı müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Bu hüküm, süreli veya süreli olmayan yayınlarda yayın sahibi, marka veya lisans sahibi, kiralayan, işleten veya herhangi bir sıfatla yayımlayan, yayımcı gibi hareket eden gerçek veya tüzelkişiler hakkında da uygulanır. Tüzel kişi şirketse, anonim şirketlerde yönetim kurulu başkanı, diğer şirketlerde en üst yönetici, şirket ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Zararı doğuran fiilin işlenmesinden sonra yayının her ne surette olursa olsun devredilmesi, başka bir yayınlara birleştirilmesi veya sahibi olan gerçek veya tüzelkişinin herhangi bir surette değişmesi halinde, yayını devir alan, birleşen ve her ne surette olursa olsun yayın sahibi gibi hareket eden gerçek ve tüzelkişiler ve anonim şirketlerde yönetim kurulu başkanı, diğer şirketlerde üst yönetici, bu fiil nedeniyle hükmedilecek tazminattan birinci ve ikinci fıkrada sayılanlarla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Düzeltilme ve cevap

MADDE 14. - Süreli yayınlarda kişilerin şeref ve haysiyetini ihlal edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin yayım tarihinden itibaren iki ay içinde göndereceği suç unsuru içermeyen, üçüncü kişilerin hukuken korunan

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

menfaatlerine aykırı olmayan düzeltme ve cevap yazısını; sorumlu müdür, varsa yardımcısı hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, günlük süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde, diğer süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren üç günden sonraki ilk nüshada, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda, aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır.

Düzeltilme ve cevapta, buna neden olan eser belirtilir. Düzeltme ve cevap, ilgili yazıdan uzun olamaz. Düzeltme ve cevaba neden olan eserin yirmi satırdan az yazı veya resim veya karikatür olması hallerinde düzeltme ve cevap otuz satırı geçmez.

Süreli yayının birden fazla yerde basılması halinde, düzeltme ve cevap yazısı, düzeltme ve cevap hakkının kullanılmasına sebebiyet veren eserin yayımlandığı bütün baskılarda yayımlanır.

Düzeltilme ve cevabın birinci fıkrada belirlenen süreler içinde yayımlanmaması halinde yayım için tanınan sürenin bitiminden itibaren, birinci fıkra hükümlerine aykırı şekilde yayımlanması halinde ise yayım tarihinden itibaren on beş gün içinde cevap ve düzeltme talep eden kişi, bulunduğu yer sulh ceza hâkiminden yayımın yapılmasına veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak yapılmasına karar verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hâkimi bu istemi üç gün içerisinde, duruşma yapmaksızın, karara bağlar.

Sulh ceza hâkiminin kararına karşı acele itiraz yoluna gidilebilir. İtiraz mercii üç gün içinde itirazı inceleyerek karar verir. İtiraz mercinin kararı kesindir.

Düzeltilme ve cevabın yayımlanmasına hâkim tarafından karar verilmesi halinde, birinci fıkradaki süreler, sulh ceza hâkiminin kararına itiraz edilmemişse kararın kesinleştiği tarihten, itiraz edilmişse merci kararının tebliği tarihinden itibaren başlar.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

menfaatlerine aykırı olmayan düzeltme ve cevap yazısını; sorumlu müdür hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, günlük süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde, diğer süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren üç günden sonraki ilk nüshada, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda, aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır.

Düzeltilme ve cevapta, buna neden olan eser belirtilir. Düzeltme ve cevap, ilgili yazıdan uzun olamaz. Düzeltme ve cevaba neden olan eserin yirmi satırdan az yazı veya resim veya karikatür olması hallerinde düzeltme ve cevap otuz satırı geçmez.

Süreli yayının birden fazla yerde basılması halinde, düzeltme ve cevap yazısı, düzeltme ve cevap hakkının kullanılmasına sebebiyet veren eserin yayımlandığı bütün baskılarda yayımlanır.

Düzeltilme ve cevabın birinci fıkrada belirlenen süreler içinde yayımlanmaması halinde yayım için tanınan sürenin bitiminden itibaren, birinci fıkra hükümlerine aykırı şekilde yayımlanması halinde ise yayım tarihinden itibaren on beş gün içinde cevap ve düzeltme talep eden kişi, bulunduğu yer sulh ceza hâkiminden yayımın yapılmasına veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak yapılmasına karar verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hâkimi bu istemi üç gün içerisinde, duruşma yapmaksızın, karara bağlar.

Sulh ceza hâkiminin kararına karşı acele itiraz yoluna gidilebilir. Yetkili makam üç gün içinde itirazı inceleyerek karar verir. Yetkili makamın kararı kesindir.

Düzeltilme ve cevabın yayımlanmasına hâkim tarafından karar verilmesi halinde, birinci fıkradaki süreler, sulh ceza hâkiminin kararına itiraz edilmemişse kararın kesinleştiği tarihten, itiraz edilmişse yetkili makamın kararının tebliği tarihinden itibaren başlar.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Düzeltilme ve cevap hakkına sahip olan kişinin ölmesi halinde bu hak, mirasçılardan biri tarafından kullanılabilir. Bu durumda, birinci fıkradaki iki aylık düzeltme ve cevap hakkı süresine bir ay ilave edilir.

Zorunlu bilgileri göstermeme

MADDE 15. - 4 üncü maddede basılmış eserlerde gösterilmesi öngörülen hususların gösterilmemesi veya gerçeğe aykırı olarak gösterilmesi halinde, süreli yayınlarda sorumlu müdür, varsa yardımcısı, süresiz yayınlarda yayımcı ve adını ve adresini göstermeyen veya yanlış gösteren basımcı beş yüz milyon liradan yirmi milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda iki milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda beş milyar liradan az olamaz.

Durdurulan yayının yayımına devam etme

MADDE 16. - Bu Kanunun 8 inci maddesine göre mahkeme kararıyla durdurulan yayına, usulüne uygun beyanname vermeden veya değişiklikleri bildirmeden devam edilmesi halinde yayın sahibi ve sorumlu müdür veya yardımcısı bir milyar liradan on beş milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda beş milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda on milyar liradan az olamaz.

Teslim yükümlülüğüne uymama

MADDE 17. - 10 uncu maddede öngörülen teslim yükümlülüğünü yerine getirmeyen basımcı, üç yüz milyon liradan bir milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Düzeltilme ve cevabın yayımlanmaması

MADDE 18. - Düzeltilme ve cevabın yayımlanmasına ilişkin kesinleşmiş hâkim kararlarına uymayan sorumlu müdür veya yardımcısı, on milyar liradan yüzelli milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Ağır

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Düzeltilme ve cevap hakkına sahip olan kişinin ölmesi halinde bu hak, mirasçılardan biri tarafından kullanılabilir. Bu durumda, birinci fıkradaki iki aylık düzeltme ve cevap hakkı süresine bir ay ilave edilir.

Zorunlu bilgileri göstermeme

MADDE 15. - 4 üncü maddeye göre basılmış eserlerde gösterilmesi öngörülen hususların gösterilmemesi veya gerçeğe aykırı olarak gösterilmesi halinde, süreli yayınlarda sorumlu müdür, süresiz yayınlarda yayımcı ve adını ve adresini göstermeyen veya yanlış gösteren basımcı beş yüz milyon liradan yirmi milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda iki milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda beş milyar liradan az olamaz.

Durdurulan yayının yayımına devam etme

MADDE 16. - 8 inci maddeye göre mahkeme kararıyla durdurulan yayına, usulüne uygun beyanname vermeden veya değişiklikleri bildirmeden devam edilmesi halinde yayın sahibi ve sorumlu müdür bir milyar liradan on beş milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda beş milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda on milyar liradan az olamaz.

Teslim yükümlülüğüne uymama

MADDE 17. - 10 uncu maddeye göre teslim yükümlülüğünü yerine getirmeyen basımcı, üç yüz milyon liradan bir milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Düzeltilme ve cevabın yayımlanmaması

MADDE 18. - Düzeltilme ve cevabın yayımlanmasına ilişkin kesinleşmiş hâkim kararlarına uymayan sorumlu müdür, on milyar liradan yüzelli milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Ağır para cezası, böl-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

para cezası, bölgesel süreli yayınlarda yirmi milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda elli milyar liradan az olamaz.

Sorumlu müdür veya yardımcısı hakkında verilen ağır para cezasının ödenmesinden yayın sahibi, sorumlu müdür veya yardımcısı ile birlikte müteselsilen sorumlu olur.

Düzeltilme ve cevap yazısının yayımlanmaması veya 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlara uyulmaksızın yayımlanması hallerinde hâkim ayrıca, masraflar yayın sahibi tarafından karşılanmak üzere, bu yazının en yüksek tirajlı iki gazetede ilan şeklinde yayımlanmasına da karar verir.

Yargıyı etkileme

MADDE 19. - Hazırlık soruşturmasının başlamasından takipsizlik kararı verilmesine veya kamu davasının açılmasına kadar geçen süre içerisinde, Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme işlemlerinin ve soruşturma ile ilgili diğer belgelerin içeriğini yayımlayan kimse, iki milyar liradan elli milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda on milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda yirmi milyar liradan az olamaz.

Görülmekte olan bir dava kesin kararla sonuçlanıncaya kadar, bu dava ile ilgili Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme işlemleri hakkında mütalaa yayımlayan kişiler hakkında da birinci fıkrada yer alan cezalar uygulanır.

Cinsel saldırı, cinayet ve intihara özendirme

MADDE 20. - Cinsel saldırı, cinayet ve intihar olayları hakkında, haber vermenin sınırlarını aşan ve okuyucuyu bu tür fiillere özendirebilecek nitelikte olan yazı ve resim yayımlayanlar bir milyar liradan yirmi milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda iki milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda on milyar liradan az olamaz.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

gesel süreli yayınlarda yirmi milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda elli milyar liradan az olamaz.

Sorumlu müdür hakkında verilen ağır para cezasının ödenmesinden yayın sahibi, sorumlu müdür ile birlikte müteselsilen sorumlu olur.

Düzeltilme ve cevap yazısının yayımlanmaması veya 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlara uyulmaksızın yayımlanması hallerinde hâkim ayrıca, masraflar yayın sahibi tarafından karşılanmak üzere, bu yazının tirajı yüzbinin üzerinde olan iki gazetede ilan şeklinde yayımlanmasına da karar verir.

Yargıyı etkileme

MADDE 19. - Hazırlık soruşturmasının başlamasından takipsizlik kararı verilmesine veya kamu davasının açılmasına kadar geçen süre içerisinde, Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme işlemlerinin ve soruşturma ile ilgili diğer belgelerin içeriğini yayımlayan kimse, iki milyar liradan elli milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda on milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda yirmi milyar liradan az olamaz.

Görülmekte olan bir dava kesin kararla sonuçlanıncaya kadar, bu dava ile ilgili hâkim veya mahkeme işlemleri hakkında mütalaa yayımlayan kişiler hakkında da birinci fıkrada yer alan cezalar uygulanır.

Cinsel saldırı, cinayet ve intihara özendirme

MADDE 20. - Tasarının 20 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kimliğin açıklanmaması

MADDE 21. - Süreli yayınlarda;

a) 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre evlenmeleri yasaklanmış olan kimseler arasındaki cinsel ilişkiyle ilgili haberlerde bu kişilerin,

b) 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 414, 415, 416, 421, 423, 429, 430, 435 ve 436 ncı maddelerinde yazılı cürümlere ilişkin haberlerde mağdurların,

c) Onsekiz yaşından küçük olan suç faili veya mağdurlarının,

kimliklerini açıklayacak ya da tanımalarına yol açacak şekilde yayın yapanlar bir milyar liradan yirmi milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda iki milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda on milyar liradan az olamaz.

Basılmış eserleri tahrip, bozma, engelleme

MADDE 22. - Kanuna uygun olarak basılmış eserleri, bunların yayımını veya dağıtımını veya satışını önlemek amacıyla koparan, tahrip eden veya bozan kimse, fiili daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, bir yıla kadar hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Kanunun aradığı şartlara uyulmasına rağmen süreli ve süresiz yayınların basılmasını, yayımını, dağıtımını veya satışını şiddet veya tehditle engelleyen kimse, fiili daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, iki yıla kadar hapis ve iki milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda öngörülen fiiller, umumi mahalde veya matbaanın veya umuma satış yapan veya dağıtım yapan yerlerde birden fazla kişi tarafından işlendiği takdirde verilecek ceza yarıya kadar artırılır.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Kimliğin açıklanmaması

MADDE 21. - Süreli yayınlarda;

a) 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre evlenmeleri yasaklanmış olan kimseler arasındaki cinsel ilişkiyle ilgili haberlerde bu kişilerin,

b) 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 414, 415, 416, 421, 423, 429, 430, 435 ve 436 ncı maddelerinde yazılı cürümlere ilişkin haberlerde mağdurların,

c) Onsekiz yaşından küçük olan suç faili veya mağdurlarının,

kimliklerini açıklayacak ya da tanımalarına yol açacak şekilde yayın yapanlar bir milyar liradan yirmi milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda iki milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda on milyar liradan az olamaz.

Basılmış eserleri engelleme, tahrip ve bozma

MADDE 22. - Kanuna uygun olarak basılmış eserleri, bunların yayımını veya dağıtımını veya satışını önlemek amacıyla tahrip eden veya bozan kimse, fiili daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, bir yıla kadar hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Kanunun aradığı şartlara uyulmasına rağmen süreli ve süresiz yayınların basılmasını, yayımını, dağıtımını veya satışını şiddet veya tehditle engelleyen kimse, fiili daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, iki yıla kadar hapis ve iki milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda öngörülen fiiller, umumi mahalde veya matbaanın veya umuma satış yapan veya dağıtım yapan yerlerde birden fazla kişi tarafından işlendiği takdirde verilecek ceza yarıya kadar artırılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Sürelî yayınların dağıtımı

MADDE 23. - Sürelî yayınların dağıtımını yapan kişiler, kendilerinden dağıtımı istenen yayınları, dağıtımını yaptıkları diğer yayınlar için aldıkları, satış fiyatı, tiraj ve sayfa sayısına göre belirlenen dağıtım ücretini aşmayacak bir bedel karşılığında, dağıtmakla yükümlüdürler. Bu yükümlülüğe aykırı davrananlar, dağıtımından kaçındıkları yayının toplam bedelinin yarısı oranında ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Sürelî yayınları perakende olarak satışı sunan gerçek veya tüzel kişiler, aynı anda diledikleri kadar dağıtım şirketiyle anlaşmış diledikleri yayınları satabilirler. Hiç kimse, bu kişilere, rakip yayınları satmama yükümlülüğü getiremez ve bu yayınları satmama koşuluna bağlı olan veya bu sonucu doğuracak edimlerde bulunamaz.

Yeniden yayım

MADDE 24. - Bir sürelî yayında yayımlanmış haber, yazı ve resimleri kaynak göstermeksizin yeniden yayımlayanlar beş milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu eserleri, yeniden yayım hakkı saklı tutulmuş olmasına rağmen, sürelî yayım sahibinin izni olmadan yeniden yayımlayanlar yirmi milyar liradan kırk milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

El koyma, dağıtım ve satış yasağı

MADDE 25. - Soruşturma için sübut vasıtası olarak her türlü basılmış eserin en fazla üç adedine Cumhuriyet savcısı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kolluk el koyabilir.

Soruşturma veya kovuşturmanın başlatılmış olması şartıyla 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda, Anayasanın 174 üncü maddesinde yer alan inkılâp kanunlarında, 765 sayılı Türk Ceza

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Sürelî yayınların dağıtımı

MADDE 23. - Sürelî yayınların dağıtımını yapan kişiler, kendilerinden dağıtımı istenen yayınları, dağıtımını yaptıkları diğer yayınlar için aldıkları, satış fiyatı, tiraj ve sayfa sayısına göre belirlenen dağıtım ücretini aşmayacak bir bedel karşılığında, dağıtmakla yükümlüdürler. Bu yükümlülüğe aykırı davrananlar, dağıtımından kaçındıkları yayının toplam bedelinin on misli ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Sürelî yayınları perakende olarak satışı sunan gerçek veya tüzel kişiler, aynı anda diledikleri kadar dağıtım şirketiyle anlaşmış diledikleri yayınları satabilirler. Hiç kimse, bu kişilere, rakip yayınları satmama yükümlülüğü getiremez ve bu yayınları satmama koşuluna bağlı olan veya bu sonucu doğuracak edimlerde bulunamaz.

Yeniden yayım

MADDE 24. - Tasarının 24 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

El koyma, dağıtım ve satış yasağı

MADDE 25. - Soruşturma için sübut vasıtası olarak her türlü basılmış eserin en fazla üç adedine Cumhuriyet savcısı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kolluk el koyabilir.

Soruşturma veya kovuşturmanın başlatılmış olması şartıyla 25.7.1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda, Anayasanın 174 üncü maddesinde yer alan inkılâp kanunlarında, 765 sayılı

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kanununun 146 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, 153 üncü maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında, 155 inci maddesinde, 311 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, 312 nci maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarında, 312/a maddesinde ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarında öngörülen suçlarla ilgili olarak basılmış eserlerin tamamına hâkim kararıyla el konulabilir.

Hangi dilde olursa olsun Türkiye dışında basılan süreli veya süresiz yayın ve gazetelerin ikinci fıkrada belirtilen suçları içerdiklerine dair kuvvetli delil bulunması halinde, bunların Türkiye’de dağıtılması veya satışa sunulması, Cumhuriyet başsavcılığının talebi üzerine sulh ceza hâkiminin kararı ile yasaklanabilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet başsavcılığının kararı yeterlidir. Bu karar en geç yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunulur. Kırksekiz saat içinde hâkim tarafından onaylanmaması halinde Cumhuriyet başsavcılığının kararı hükümsüz kalır.

Yukarıdaki fıkra uyarınca yasaklanmış yayın veya gazeteleri bilerek dağıtanlar veya satışa sunanlar bu yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi gibi sorumludurlar.

Dava süreleri

MADDE 26. - Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlarla ilgili ceza davalarının günlük süreli yayınlar yönünden üç ay, diğer basılmış eserler yönünden altı ay içinde açılması zorunludur.

Bu süreler basılmış eserlerin Cumhuriyet başsavcılığına teslim edildiği tarihten başlar. Basılmış eserlerin Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilmemesi halinde yukarıdaki sürelerin başlama tarihi, suçu oluşturan fiilin Cumhuriyet başsavcılığı tarafından öğrenildiği tarihtir. Ancak bu süreler, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinde öngörülen süreleri aşamaz.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Türk Ceza Kanununun 146 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, 153 üncü maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında, 155 inci maddesinde, 311 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, 312 nci maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarında, 312/a maddesinde ve 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarında öngörülen suçlarla ilgili olarak basılmış eserlerin tamamına hâkim kararıyla el konulabilir.

Hangi dilde olursa olsun Türkiye dışında basılan süreli veya süresiz yayın ve gazetelerin ikinci fıkrada belirtilen suçları içerdiklerine dair kuvvetli delil bulunması halinde, bunların Türkiye’de dağıtılması veya satışa sunulması, Cumhuriyet başsavcılığının talebi üzerine sulh ceza hâkiminin kararı ile yasaklanabilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet başsavcılığının kararı yeterlidir. Bu karar en geç yirmidört saat içinde hâkim tarafından onaylanmaması halinde Cumhuriyet başsavcılığının kararı hükümsüz kalır.

Yukarıdaki fıkra uyarınca yasaklanmış yayın veya gazeteleri bilerek dağıtanlar veya satışa sunanlar bu yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi gibi sorumludurlar.

Dava süreleri

MADDE 26. - Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlarla ilgili ceza davalarının günlük süreli yayınlar yönünden üç ay, diğer basılmış eserler yönünden altı ay içinde açılması zorunludur.

Bu süreler basılmış eserlerin Cumhuriyet başsavcılığına teslim edildiği tarihten başlar. Basılmış eserlerin Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilmemesi halinde yukarıdaki sürelerin başlama tarihi, suçu oluşturan fiilin Cumhuriyet başsavcılığı tarafından öğrenildiği tarihtir. Ancak bu süreler, Türk Ceza Kanununun dava zaman aşımına ilişkin maddesinde öngörülen süreleri aşamaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Sorumlu müdürün veya yardımcısının karşı çıkmasına rağmen yayımlatıldığı iddia edilen eserden dolayı yayımlatan aleyhine açılacak dava yönünden süre, sorumlu müdür veya yardımcısı hakkında verilecek beraat kararının kesinleşmesinden itibaren başlar.

Sorumlu müdürün yayımlanan eserin sahibini bildirmesi durumunda, eser sahibi aleyhine açılacak davada süre, bildirim tarihinden itibaren başlar.

Kovuşturulması şikâyete bağlı suçlarda dava açma süreleri, suç için kanunun öngördüğü dava zaman aşımı süresini aşmamak şartıyla, suçun işlendiğinin öğrenildiği tarihten başlar.

Kamu davasının açılması izin veya karar alınmasına bağlı olan suçlarda, izin veya karar için gerekli başvurunun yapılmasıyla dava açma süresi durur. Durma süresi iki ayı geçemez. Bu sınırlama milletvekilleri ile ilgili başvurulara uygulanmaz.

Görevli mahkemeler ve yargılama usulü

MADDE 27. - Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlardan dolayı açılan davalardan, ağır ceza işlerinden olanlar ağır ceza mahkemelerinde, diğerleri asliye ceza mahkemelerinde görülür.

Bir yerde ağır ceza veya asliye ceza mahkemesinin birden fazla dairesi bulunması halinde bu davalar iki numaralı mahkemede görülür.

Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlara ilişkin davalar acele işlerden sayılır.

Hürriyeti bağlayıcı cezaya çevirme yasağı

MADDE 28. - 18 inci ve 22 nci maddelerdeki suçlar dışında bu Kanunda öngörülen suçlar için hükmedilen para cezaları, hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilemez.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sorumlu müdürün karşı çıkmasına rağmen yayımlatıldığı iddia edilen eserden dolayı yayımlatan aleyhine açılacak dava yönünden süre, sorumlu müdür hakkında verilecek beraat kararının kesinleşmesinden itibaren başlar.

Sorumlu müdürün yayımlanan eserin sahibini bildirmesi durumunda, eser sahibi aleyhine açılacak davada süre, bildirim tarihinden itibaren başlar.

Kovuşturulması şikâyete bağlı suçlarda dava açma süreleri, suç için kanunun öngördüğü dava zaman aşımı süresini aşmamak şartıyla, suçun işlendiğinin öğrenildiği tarihten başlar.

Kamu davasının açılması izin veya karar alınmasına bağlı olan suçlarda, izin veya karar için gerekli başvurunun yapılmasıyla dava açma süresi durur. Durma süresi iki ayı geçemez.

Görevli mahkemeler ve yargılama usulü

MADDE 27. - Tasarının 27 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Hürriyeti bağlayıcı cezaya çevirme yasağı

MADDE 28. - Tasarının 28 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Tebliğat

MADDE 29. - Süreli yayının yönetim yeri, tebliğat işlemleri yönünden, yayın sahibinin ve temsilcisinin, görevi devam ettiği sürece sorumlu müdürün ve yardımcısının kanuni ikametgahı sayılır.

Kaldırılan hükümler

MADDE 30. - 15.7.1950 tarihli ve 5680 sayılı Basın Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yayımlanmakta olan süreli yayınların sahibi, sorumlu müdürü veya yardımcısı, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yayınlarının türünü yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına bildirmek zorundadır. Bu süre içerisinde bildirim yükümlülüğüne uyulmaması halinde yayın sahibi, sorumlu müdür veya yardımcısı, beşyüz milyon liradan yirmi milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda iki milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda beş milyar liradan az olamaz.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanmakta olan süreli yayınların temsilcisi ve sorumlu müdürleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde süreli yayının basım ve yayımını bu Kanunda öngörülen hükümlere uygun hale getirirler.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Tebliğat

MADDE 29. - Süreli yayının yönetim yeri, tebliğat işlemleri yönünden, yayın sahibinin ve temsilcisinin, görevi devam ettiği sürece sorumlu müdürün yerleşim yeri sayılır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 30. - 15.7.1950 tarihli ve 5680 sayılı Basın Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yayımlanmakta olan süreli yayınların sahibi, sorumlu müdürü, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yayınlarının türünü yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına bildirmek zorundadır. Bu süre içerisinde bildirim yükümlülüğüne uyulmaması halinde yayın sahibi, sorumlu müdür, beşyüz milyon liradan yirmi milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda iki milyar liradan, yaygın süreli yayınlarda beş milyar liradan az olamaz.

GEÇİCİ MADDE 2. - Tasarının Geçici 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 31.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 32. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 31. - Tasarının 31 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 32. - Tasarının 32 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyîşleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgiöglü

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Mumcu

